

هنر

فرزند پروری

✦ غلامرضا حمیدزاده

۲ «گفتار» و «کردار» دو کنش مکملِ مربی برای تربیتِ متری، اعم از کودک یا دانش‌آموز، است؛ یعنی ضمن گفت‌وگو و صحبت با متری بکوشیم رفتار و کردارمان هم بازتابِ گفت‌وگو باشد؛ به عبارت دیگر، باید نسبت به مقصود و هدفی که داریم، رفتار متناسب نیز نشان دهیم.

۳ اولویتِ زندگی همه پدر و مادرها تربیت فرزند است؛ لذا باید در زندگی فرزند خود حضور فعال و همیشگی داشته باشند.

۴ گفته‌ها و رفتارهای تربیتی باید با سن و رشد جسمی و ذهنی فرزند متناسب و همگام باشد.

۵ باید قوانین و قواعد روشن، منطقی و شفاف بر جمع خانوادگی حاکم باشد تا همه اعضای خانواده این قواعد و اصول را کاملاً بدانند و هر زمان براساس آن‌ها واکنش‌ها و پاسخ‌های مناسبی بروز دهند؛ خود والدین هم در اجرای این قوانین پیش قدم و ثابت قدم باشند. البته این قواعد و قوانین باید استقلال لازم برای فرزندان و اعضای خانواده را در حد مناسب و منطقی خدشه‌دار نکنند.

والدین در مجموع وظیفه‌شناسایی تمام ابعاد وجودی فرزند خود و استعدادهای او را دارند تا بتوانند ضمن پرورش استعدادهای فرزندشان، نقطه ضعف‌های جسمانی، ژنی (ژنتیک) و ... را که در او وجود دارد یا طی حوادث ایجاد می‌شود، اصلاح کنند تا فرزندشان انسانی سالم و کامل برای جامعه بار آید. در نشریه رشد آموزش خانواده می‌کوشیم با ارائه مقالات متنوع، شرایط شناخت فرزندان را برای شما بیشتر فراهم کنیم.

هنر در لغت به معانی علم، معرفت، دانش، فضل، فضیلت، کمال، کیاست، فراست و زیرکی آمده است. واژه «فرزندپروری» هم به فرایند تقویت و حمایت از پیشرفت جسمانی، عاطفی، اجتماعی و فکری فرزند از نوزادی تا بزرگسالی و در یک کلمه «پرورش» گفته می‌شود. پرورش هم خود ناظر به جنبه‌های رشد و نمو و تربیت کودک منهای رابطه ژنی (ژنتیکی) با پدر و مادر است.

با این مقدمه و با توجه به عنوان بالا (هنر فرزندپروری) می‌توان گفت که تربیت فرزند از همان کودکی نیاز به علم، دانش، معرفت، مدیریت و زیرکی دارد. در واقع برای تربیت یک انسان سالم از نظر جسمی و روحی داشتن این توانمندی‌ها ضروری است. بنابراین والدین نیز باید با توجه به تخصصی بودن تربیت حداقل چارچوب‌های دانشی پرورش یا تربیت را بدانند؛ یعنی اگر چه هر یک از ما والدین نمی‌توانیم متخصص در موضوعات تعلیم و تربیتی بشویم اما باید چارچوب‌های اولیه و کلی نحوه برخورد با فرزندمان را یاد بگیریم و آموزش ببینیم. ما باید بدانیم که فرزندان ما، دست کم از دوره کودکی تا نوجوانی، از آنچه ما انجام می‌دهیم یاد می‌گیرند و الگوبرداری می‌کنند. به همین دلیل ما نباید در رفتار با دیگران در حضور کودک، یا حتی رفتار با خود کودک، به صورت ناگهانی و بدون فکر عکس‌العمل لحظه‌ای نشان دهیم. بلکه باید در این موارد به نحوی منطقی علمی و عقلی داشته باشیم، یعنی تمام رفتارهای ما، حتی رفتارهای جزئی ما، به ویژه فرزندانمان، باید حساب شده، دقیق و با برنامه‌روشمند و منطبق با یک روال قابل دفاع و توجیه عقلی باشد. بر این اساس باید این نکات را در تربیت مدنظر داشته باشیم:

همواره هدف رفتار خود با فرزندانمان و نیز نتیجه آن را مدنظر قرار دهیم و قبل از هر اقدامی به آن فکر کنیم.